T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/242
KARAR NO : 2022/273
KARAR TR : 30/05/2022

ÖZET: Davacının aracını tescil belgesinde gösterilen haller dışında kullandığı gerekçesiyle hakkında tesis edilen idari yaptırım kararının Sulh Ceza Hakimliğince kaldırıldığından bahisle;idari yaptırım kararı uygulanması nedeniyle uğranılan zararların tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : S. P
Vekili : Av. O. R
Davalı : Niğde Valiliği (İl Jandarma Komutanlığı)

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin dış şehirlerde bulunan sebze/meyve seralarına tarım işçisi getirip götürmekle geçimini sağladığını, 20/10/2020 tarihinde ikamet ettiği şehir olan Şanlıurfa'ya döndüğü sırada Niğde Valiliği İl Jandarma Komutanlığı görevlilerince *"aracıyla yük taşıdığı, ticari taşımacılık faaliyetinde kullanıldığı ve aracın tescil belgesi dışında gösterilen haller dışında kullanıldığı"* gerekçesiyle idari yaptırım kararı uygulandığını,aracının bağlanarak otoparka çekildiğini ve bu kapsamda trafik idari para cezası kesilerek idari yaptırım kararı uygulandığını,trafik idari para cezasına konu olan tutarın ödendiğini ancak kesilen cezayaitiraz edildiğini, Niğde Sulh Ceza Mahkemesinin 2020/4575 D.İş sayılı dosyası ile yapılan inceleme neticesinde itiraza konu idari yaptırım kararının hukuka aykırı olması nedeniyle Niğde Valiliği Jandarma Komutanlığı görevlilerince 20/10/2020 tarih ve IL seri 146897 sıra nolu tutanak ile tesis edilmiş olan idari yaptırım kararının kaldırılmasına 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/10 maddesin/fıkrasına göre kesin olarak karar verildiğini ifade ederek; müvekkilinin 15 gün boyunca aracını işletememesinden kaynaklanan gelir kaybı, aracın idari yaptırım kararına istinaden otoparka çekilmesi sebebiyle çekici ve yediemin ücreti, araçtaki eşyaları için ödediği hammaliye ücreti ile memleketine dönmek için kiraladığı araca ilişkin kira bedeli zararlarına karşılık olmak üzere şimdilik 1.000 TL maddi zararının dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Niğde 1. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/01/2022 tarihli ve E.2021/383, K.2022/20 sayılı kararı ile,** idari para cezası uyarınca yapılan işlemin bir idari işlem olduğu; bu işlemlere ilişkin açılacak davalarda görevli mahkemenin İdare Mahkemeleri olduğu gerekçesiyle, HMK'nın 114/1-b ve 115/2 maddesi gereğince davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **Aksaray İdare Mahkemesi 09/03/2022 tarihli ve E.2022/172 sayılı kararı ile,**uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun Ek 2. maddesinde: "Araçlarını motorlu araç tescil belgesinde gösterilen maksadın dışında kullananlar ile sürülmesine izin veren araç sahiplerine 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır. Ayrıca, araç on beş gün süre ile trafikten menedilir." hükmüne yer verilmiş, aynı Kanun'un l10.maddesinde ise: "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu kanun hükümleri uygulanır, "hükmüne yer verilmiştir.*
>
> *Dosyanın incelenmesinden, Niğde Valiliği İl Jandarma Komutanlığı görevlilerince 20/10/2020 tarih ve IL seri 146897 sıra nolu tutanak ile kesilen idari para cezasında ve idari yaptırım kararında, davalı idarenin kusuru nedeniyle müvekkili nezdinde meydana gelen 1000,00 TL (2577 sayılı İdari Yargılama*

Usulü Kanunu'nun 16. maddesi gereği fazlaya ilişkin haklar saklı kalmak kaydıyla ve tam zarar belirlendikten sonra arttırılmak üzere) maddi zararın dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle Niğde 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde dava açıldığı, Niğde 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E; 2021/383, K:2022/20 sayılı ve 12.01.2022 tarihli kararı ile "20/10/2020 tarih ve IL seri 146897 sıra nolu tutanak ile kesilen idari para cezası uyarınca yapılan işlemin idari bir işlem olduğu ve bu işlemlere ilişkin açılacak davalarda görevli mahkemenin idare Mahkemeleri olduğu gerekçesi ile görevsizlik karan verildiği, söz konusu kararın 16.02.2022 tarihinde kesinleşmesi üzerine Mahkememiz nezdinde bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve tüm açıklamalar çerçevesinde, davacının tazminat isteminin 2918 sayılı Yasanın uygulanmasından kaynaklandığı, ayrıca gerçeğe aykırı düzenlendiği ileri sürülen tutanağın hukuki denetiminin adli yargı yerinde yapıldığı anlaşılmakla, açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde de adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 27.04.2020 tarih ve E:2019/831, K:2020/262 sayılı kararı da bu yöndedir."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "*Araçların tescil edildikleri amacın dışında kullanılması*" başlıklı Ek 2. maddesi şöyledir:

"(Ek: 17/10/1996-4199/43 md.) (Değişik:18/10/2018-7148/26 md.)

Araçlarını motorlu araç tescil belgesinde gösterilen maksadın dışında kullananlar ile sürülmesine izin veren araç sahiplerine 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır. (Mülga cümle:21/2/2019-7166/5 md.)(...)

(Ek fıkra:21/2/2019-7166/5 md.) Ayrıca, araç on beş gün süre ile trafikten menedilir.

10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu kapsamında ilgili belediyeden;

a) Çalışma izni/ruhsatı almadan,

b) Alınan izin/ruhsatta belirtilen faaliyet konusu dışında,

c) Alınan izin/ruhsatta belirtilen çalışma bölgesi/güzergâh dışında

belediye sınırları dâhilinde yolcu taşımak yasaktır. Bu fıkranın (a) bendine uymayanlara 5.010 Türk lirası, (b) bendine uymayanlara 2.018 Türk lirası,(c) bendine uymayanlara 1.002 Türk lirası idari para cezası verilir. Fiilin işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekerrürü hâlinde, bu fıkrada yer alan idari para cezaları iki kat olarak uygulanır.

İşleteni veya sahibi, sürücüsünün kendisi olup olmadığına bakılmaksızın aracın bu maddenin üçüncü fıkrasına aykırı olarak kullanılmaması hususunda gerekli tedbirleri almak ve denetimini yapmakla yükümlüdür. Araç, bu maddenin üçüncü fıkrasının;

a) (a) bendinin ihlali hâlinde altmış gün,

b) (b) bendinin ihlali hâlinde otuz gün,

c) (e) bendinin ihlali hâlinde ise on beş gün

süreyle trafikten menedilir.

İlgili belediye tarafından tahdit veya tahsis kapsamına alınmış ve bu kapsamda verilmiş çalışma izninin/ruhsatının süresi bittiği hâlde, belediye sınırları dâhilinde yolcu taşıyan kişiye 1.002 Türk lirası idari para cezası uygulanır ve eksikliği giderilinceye kadar araç trafikten menedilir.

Ayırıcı işareti bulunmayan üçüncü fıkra kapsamındaki araçlardan taşımacılık hizmeti alanlara da 334 Türk lirası idari para cezası uygulanır."

6. 2918 sayılıKanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"

7. 2918 sayılıKanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

8. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/05/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

9. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

10. Dava, davacının aracını tescil belgesinde gösterilen haller dışında kullandığından bahisle hakkında tesis edilen idari yaptırımkararınakarşı açmış olduğu davada; Sulh Ceza Hakimliğince idari yaptırım kararının kaldırılması yönünde kesin olarakkarar verildiğinden bahisle;haksız ve hukuka aykırı olarak uygulanan idari yaptırım kararı nedeniyle uğradığı zararların tazmini istemine ilişkin bulunmaktadır.

11. Mevzuat hükümleri ve somut olay birlikte irdelendiğinde, tazminat isteminin 2918 sayılı Kanun'un uygulanmasından kaynaklandığı, gerçeğe aykırı düzenlendiği ileri sürülen tutanakiletesis edilen idari yaptırım kararınınhukuki denetiminin adli yargı yerinde yapıldığının anlaşıldığı, bu nedenle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde de adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

12. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Aksaray İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Niğde 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/01/2022 tarihli ve E.2021/383, K.2022/20 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Aksaray İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Niğde 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/01/2022 tarihli ve E.2021/383, K.2022/20 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

30/05/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN